

MEER TOERISTISCHE INFORMATIE?

vwwijchen.nl voor meer leuke tips, fiets- en wandelroutes, restaurants en overnachtingsmogelijkheden in de omgeving van Wijchen.

gelderlandherdenkt.nl voor meer tips, fiets- en wandelroutes, evenementen en historische verhalen over Gelderland tijdens de Tweede Wereldoorlog.

COLOFON

© 2019. Visit Arnhem Nijmegen B.V.

De inhoud van deze folder is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Alle informatie is aan wijzigingen onderhevig. Aansprakelijkheid t.a.v. onvolledigheden of wijzigingen kan niet worden aanvaard. Heb je tips of vragen over deze route? Neem dan contact met ons op via visitarnhemnijmegen.nl.

FIETSEN LANGS WIJCHENSE OORLOGS- HERINNERINGEN

OOK TE
VINDEN IN DE
GELDERLAND
HERDENKT
APP!

Deze fietsroute is gemaakt in het kader van 75 jaar vrijheid sinds de Tweede Wereldoorlog. De rode draad bij alle herdenkingsactiviteiten zijn verhalen over oorlog en vrijheid – zowel historische als actuele. Verhalen van toen maar ook van nu. Van jong en van oud. De verhalen over de oorlog, bevrijding, vrijheid en vrede moeten worden doorverteld. Van generatie op generatie.

75 jaar geleden lag Gelderland van 17 september 1944 tot en met 5 mei 1945 in de frontlinie tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Deze fietsroute brengt je langs verschillende historische locaties in Wijchen en omgeving waar gebeurtenissen uit de laatste periode van de oorlog centraal staan. De route heeft een afstand van 48 kilometer en is voor het overgrote gedeelte te volgen met behulp van het fietsknooppuntennetwerk, op de overige delen is er een routebeschrijving toegevoegd.

De route is ook online te volgen via [gelderlandherdenkt.nl](http:// gelderlandherdenkt.nl) en de Gelderland Herdenkt app.

COMPLETE
ROUTEKAART OP
PAG. 12-13

TIP: Bekijk ook onze dorpswandeling 'Langs Wijchense oorlogsherinneringen' op [visitnijmegen.com](http:// visitnijmegen.com) / [gelderlandherdenkt.nl](http:// gelderlandherdenkt.nl).

Kasteel Wijchen

De route start bij **Kasteel Wijchen**. Aan de voorzijde van dit Kasteel vind je een **Liberation Route Luisterkei**, de eerste historische locatie van de fietsroute. > zie 1.

Vanaf **Kasteel Wijchen** fiets je (met het kasteel in je rug) linksaf de **Kasteellaan** op.

Op de Kasteellaan fiets je door tot het kruispunt met de **Bronckhorstlaan** sla hier linksaf.

Op de Bronckhorstlaan kom je na circa 200 meter aan bij de **Wijchense Molen**. > zie 2. Je ziet de molen aan je linkerkant.

± 0,4 km

STARTPUNT

Kasteel Wijchen, Kasteellaan 9
Wijchen

ZÓ WERKT DIT ROUTEBOEKJE!

De route wordt schematisch weergegeven met een blauwe lijn op elke pagina. Boven de routelijn vind je de **fietsinstructies** (beschreven en aan de hand van de **fietsknooppunten**) en onder de routelijn informatie over de **bijzondere hotspots** (1 t/m 18) die je onderweg tegenkomt.

- 1** = Hotspot
- i** = met informatie ter plekke
- 📍** = Liberation Route locatie
- 🔊** = Luisterkei met audio*

± 1,1 km = Afstand vanaf beginpunt

* Via de **app 'Gelderland Herdenkt'** of op de website **liberationroute.com** is het audiofragment te beluisteren.

1. LIBERATION ROUTE LOCATIE: KOMST EERSTE ZWARTE AMERIKAANSE MILITAIREN

De Liberation Route volgt het pad dat de geallieerden bewandelden tijdens de bevrijding van Europa. Vanaf Normandië loopt de route via Nijmegen, Arnhem en de Veluwe richting Berlijn. De Liberation Route laat mensen beleven wat zich in de jaren 1944 en 1945 heeft afgespeeld in deze regio's. Op ruim 80 locaties in de wijde omgeving liggen deze veldkeien, de zogenoemde luisterplekken. Hier bij Kasteel Wijchen ligt kei nummer 1 van de Liberation Route. In de Tweede Wereldoorlog werden zwarte Amerikanen niet ingezet aan het front zoals de blanke Amerikanen maar ingezet als genisten of chauffeurs. De blanke Amerikanen dachten dat zwarten niet konden vechten. Aan deze scheiding tussen blank en zwart kwam pas een einde in 1948.

2. WIJCHENSE MOLEN

De Gemeente Wijchen had tijdens de Tweede Wereldoorlog veel onderduikers. Mannen die zijn opgeroepen voor de Arbeitseinsatz, joden, neergeschoten geallieerden en ontsnapte krijgsgevangenen. Molenaar Minus de Kleijn waarschuwde heel Wijchen als er een razzia kwam door de wieden van de molen op een bepaalde stand te zetten. De molen heeft zodoende een hele belangrijke rol gespeeld in het beschermen van de Wijchenaren en de onderduikers. De Molenberg vormde in de oorlogsjaren het hoogste punt in de omgeving. Wijchenaren hebben vanuit deze plek onder andere het bombardement op Nijmegen gezien en de geallieerden zien landen tijdens Operatie Market Garden. Op de Molenberg staat een monument met het gehele verhaal van de Wijchense Molen in de Tweede Wereldoorlog beschreven.

De Wijchense Molen (zie 2)

Fiets door tot het eind van de Bronckhorstlaan en ga vlak voor de **Stationslaan**, bij de rotonde, rechtsaf de **Akkerwindestraat** in.

Aan het eind van de Akkerwindestraat steek je de **Ringlaan** over en vervolg je je weg over de **Helmkruidstraat** tot deze overgaat in het fietspad die parallel loopt aan de **Stationslaan**.

Volg het fietspad tot je bij de rotonde aan de **Kasteellaan** komt. > zie 3.

± 1,5 km

3

Steek bij de rotonde de **Kasteellaan** over en ga het tegelpad in met de weide aan je rechterzijde. Aan het eind van dit pad ga je rechtsaf het **Sint Jorispad** in.

Fiets aan het einde van het Sint Jorispad linksaf de **Leemweg** op. Na circa 450 meter zie je aan je linkerzijde de **Veenseweg**, de plek waar vroeger **Klein Canada** stond > zie 4.

± 2,5 km

4

Munitiekisten Wijchen (zie 3)

Vervolg je weg over de **Leemweg** en steek aan het eind bij het kruispunt de grote weg over. Je bent nu op de **Heumenseweg**.

Op de **Heumenseweg** sla je de tweede afslag linksaf naar de **Pater Sebald Lindersstraat** > zie 5.

± 3,1 km

5

3. MUNITIEKISTEN IN WIJCHEN

In de winter van 1944-1945 is het gebied rond Nijmegen een grote verzamelplaats van militairen en munitie. Dit alles als voorbereiding op Operatie Veritable, de aanval op Duitsland die op 8 februari 1945 vanuit dit gebied zal beginnen. Veel mensen krijgen 'inkwartiering' van geallieerde soldaten en evacuees.

Ook staat Wijchen vol met munitie voor het front. De munitiekisten liggen in lange rijen opgesteld langs de weg. De Zandstraat, tegenwoordig de Kasteellaan, is één van de straten die vol staat met deze munitiekisten net als de huidige Nieuweweg. Kinderen krijgen regelmatig spullen te pakken uit deze kisten zoals kogels, luchtpistolen en dergelijke. Hier wordt vaak mee gespeeld, helaas niet altijd met een goede afloop.

4. KLEIN CANADA

In september 1944 raast de oorlog door Gelderland. Het geallieerde leger wachtte tussen oktober 1944 en februari 1945 en sliep onder andere in barakken zoals te zien op de afbeelding. Toen het geallieerde leger Duitsland introk lieten ze een aantal van deze barakken achter. Door de oorlog moesten tienduizenden burgers vluchten. Wijchen – dan achtduizend inwoners groot en een veilige have tussen het geweld – krijgt in korte tijd zesduizend ontheemden te verstouwen. Na de bevrijding is de woningnood nog altijd onhoudbaar hoog en de gemeente neemt een verzameling geallieerde barakken over. Er komen mensen te wonen in deze elf hutten en barakken, zonder elektriciteit en sanitair, water wordt met de hand gepompt. Het complex wordt al gauw 'Klein Canada' genoemd. In 1955 vertrekt de laatste bewoener en wordt het complex gesloopt.

5. PATER SEBALD LINDERSSTRAAT

Pater Sebald Linders, de in Mook geboren Minderbroeder, was een volgeling van Fransiscus, maar geen tijdgenoot zoals alle andere volgelingen van de Heilige van Assisi of Clara die in Alverna een straatnaam naar zich vernoemd kregen. Pater Sebald Linders dankte deze eer aan zijn verzetswerk. De pater die er niet voor terugdeinsde zich, wanneer nodig te bewapenen, en wiens verdienste vooral lagen in het onderbrengen van Joodse kinderen, werd verraden en op 37-jarige leeftijd in Vught door de Duitse gefusilleerd.

Op woensdag 9 september 2015 wordt aan Pater Sebald Linders postuum de Yad Vashem-onderscheiding 'Rechtvaardigen onder de Volkeren' uitgereikt.

Klein Canada (zie 4)

Sla aan het eind van de **Pater Sebald Lindersstraat** rechtsaf naar de **Groene-woudseweg**. Blijf deze weg volgen (buigt rechtsaf) tot deze overgaat in de **Weg ter Horst** en vervolgens in de **Vendam**. Aan het eind van de **Vendam** kom je bij knooppunt (75). Volg vanaf hier het knooppunt (76).

Vanaf knooppunt (76) fiets je verder via de **Heiveldweg** (rechtsaf) tot je bij de **Heumenseweg** aankomt. Sla hier linksaf, na circa 400 meter kom je bij het monument **David van der Reis** > zie 6.

Fiets terug vanaf het monument via de **Heumenseweg** en pak bij het kruispunt **Geitweg - Heumenseweg - Heiveldweg** de bewegwijzering naar knooppunt (77) op.

Volg wanneer je Balgoij binnen fietst de **Torenstraat - Boomsestraat** en sla rechtsaf de **Veldsestraat** in.

De eerste weg rechts is de **S. Toonen Dekkerstraat** > zie 7.

Volg vanaf knooppunt (77) het fietsnetwerk verder via knooppunt (78) - (84) - (85) richting knooppunt (81).

± 7 km

6

± 14,9 km

7

6. DAVID VAN DER REIS

i

Langs deze weg ligt een kei met een informatiebord over David van der Reis. Hier op een boerderij aan de Rakenbergseweg nummer 8 op Alverna, zat de joodse David van der Reis ondergedoken. Het monument laat zien hoe David van der Reis het land door heeft gereisd om het verzet te helpen. Op 21 mei 1943 heeft hem dit zijn leven gekost.

David van der Reis (zie 6)

7. TOONEN DEKKERS GREBBEBERG

Deze straat is vernoemd naar Sigbertus Toonen Dekkers, inwoner van Balgoij, die op 10 mei 1940 op 35-jarige leeftijd gesneuveld is op de Grebbergen.

Extra lus 10 km

HET IS MOGELIJK OM DE ROUTE MET 10 KILOMETER UIT TE BREIDEN. JE FIETST EEN EXTRA LUS LANGS VERSCHILLENDE HISTORISCHE LOCATIES IN DE OMGEVING VAN KEENT.

KIJK HIERVOOR OP DE VOLGENDE 2 PAGINA'S.

Fiets verder op de **Veldestraat**, aan het einde zie je de **Maasbandijk**.

LET OP: Sla voor het monument **William Kalka (8)** rechtsaf op de **Maasbandijk** richting knooppunt (81). Nabij het knooppunt is het monument te vinden en volg de knooppunten (82) – (3) – (20) – (19). Onderweg kom je langs drie historische locaties.

Fiets vanaf het monument terug op de dijk naar knooppunt (82) om de extra lus te starten.

Extra lus 10 km

1. JOHN S. THOMPSONBRUG

Een van de meest geslaagde militaire acties tijdens Operatie Market Garden is de snelle inname van deze brug. Luitenant John Thompson en zijn groep landden niet ver van de zuidelijke oprit. De rest van zijn compagnie is veel verder weg neergekomen. Thompson besluit om niet op hen te wachten en direct de brug te bestormen. Het verrassingselement is daardoor maximaal en hij krijgt de brug onbeschadigd in handen. Sinds 2004 draagt de brug zijn naam.

2. MONUMENT PIET HOEKMAN

Het monument ter nagedachtenis aan Engelandvaarder Piet Hoekman, die in 1942 in Keent om het leven is gekomen door verraad. Piet Hoekman was lid van de inlichtingen-

dienst 'Bureau Inlichtingen'. Op 19 september 1942 zijn hij en zijn vriend Bram Grisnigt gedropt met zendmateriaal en levensmiddelen. Ze zijn echter verraden. Hoekman is bij de boerderij in Keent, waar hij materialen ophaalde, in zijn borst geschoten door de Duitsers.

3. MONUMENT VLEGVELD KEENT EN LUISTERKEI

Het monument 'Vergeten vliegveld bij Keent' herinnert men aan airstrip Keent B-82 Grave. Het vliegveld speelde in september 1944 een belangrijke rol in de aanvoer van oorlogsmaterieel voor de zogenaamde Corridor (van het Albertskanaal in België naar de frontstad Nijmegen). Tijdens Operatie Market Garden vlogen 209 onbewapende Amerikaanse DC-3 transporttoestellen vanaf het kleine vlieg-

veldje. Tot eind oktober 1944 fungeerde het vliegveld als strategische basis voor acht gevechtssquadrans van de RAF, die het grensgebied van Venlo tot Arnhem moesten afgrenzen.

De benaming 'Vergeten vliegveld bij Keent' geeft aan dat de geallieerden het vliegveld te laat ontdekten. De geallieerden kwamen te laat achter het bestaan van dit vliegveld en namen dit in gebruik op 25 september 1944. Operatie Market Garden was toen al mislukt.

Monument Piet Hoekman (zie 2)

Fiets vanaf knooppunt (19) naar knooppunt (2) – (87) – (69). Tussen knooppunt (87) en (69) kom je langs **Een brug te veel > zie 9**

Pak hier vanaf pagina 15 de route weer op.

Monument vliegveld Keent (zie 3)

- 01 = Fietsknooppunt
- 1 = Hotspot
- 1 = Hotspot extra lus

- 1 Komst eerste zwarte Amerikaanse militairen
- 2 Wijchense molen
- 3 Munitiekisten in Wijchen
- 4 Klein Canada
- 5 Pater Sebald Lindersstraat
- 6 David van der Reis
- 7 Toonen Dekkers Grebbeberg
- 8 William Kalka
- 9 Een brug te veel
- 10 Graf Conry Candler
- 11 Oude Sint Victorkerk
- 12 Sculptuur 'Bijna Ramp'
- 13 Huis en Gedenkplaat Burgemeester Luske
- 14 Leurse Hof
- 15 Klooster Tienakker
- 16 Gezamenlijk graf van de slachtoffers van het Bombarrement op Nijmegen
- 17 Monument Geallieerde Militairen
- 18 Vredesmonument Wijchen

- 1 John S. Thompsonbrug
- 2 Monument Piet Hoekman
- 3 Monument Vliegveld Keent en luisterkei

Fiets verder op de **Veldestraat**, aan het einde zie je de **Maasbandijk**. Sla op deze dijk rechtsaf richting knooppunt 81.

In dit gebied is **William Kalka > zie 8** met zijn parachute in de rivier terecht gekomen en verdronken. Bij knooppunt 81 kom je langs het Monument voor William Kalka.

Vanaf knooppunt 81 fiets je richting knooppunt 80 – 86 – 87 naar knooppunt 69.

Onderweg naar knooppunt 69 kom je langs **Een brug te veel > zie 9**.

William Kalka (zie 8)

Vervolg je weg vanaf knooppunt 69 naar knooppunt 73. Onderweg zie je net voor Batenburg aan je rechterzijde de **Kasteelse Allee** die uitkomt bij de begraafplaats. Hier ligt **Conry Candler** begraven > zie 10.

± 16,3 km

8

± 20,6 km

9

± 25,3 km

10

8. WILLIAM KALKA

Het monument over William Kalka vertelt het verhaal over zijn tragische dood. Deze staat symbool voor de levens die verloren zijn gegaan tijdens de Tweede Wereldoorlog, vechtend voor vrijheid.

9. EEN BRUG TE VEEL

In Niftrik zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog acht mensen om het leven gekomen. Eén soldaat sneuvelde tijdens de meidagen van 1940 op de Grebbeberg. Bij het bombardement van 1 september 1944 bij de spoorbrug van Niftrik dat plaats heeft gevonden, zijn zeven personen omgekomen. Ook zijn vijftien huizen en de kerk op bevel van het Nederlandse leger in brand gestoken, omdat het gebied schootsvrij moest worden gemaakt.

De spoorbrug van Niftrik (zie 9)

10. GRAF CONRY CANDLER

Op de begraafplaats in Bergharen ligt Conry Candler begraven. Hij kwam om nadat zijn vliegtuig, een 'short Stirling MK 4' werd beschoten door een Duitse jager. Zodra via het hek de begraafplaats wordt betreden, is het graf van Conry Candler de derde aan de linkerkant. Bij **Sculptuur 'Bijna Ramp'** > zie 12 kom je langs het monument bestaande uit onderdelen van het gecrashte vliegtuig.

Graf Conry Candler (zie 10)

Fiets vanaf knooppunt 73 langs de Ruïne van Batenburg linksaf naar de **Kruisstraat**. Volg deze weg, op de splitsing zie je de **Oude Sint Victorkerk** > zie 11.

Sla bij de **Oude Sint Victorkerk** linksaf en direct weer links. Je komt uit bij een kruispunt, ga hier rechtsaf de **Ringdijk** op. Je komt bij **Sculptuur Bijna Ramp** > zie 12.

Vervolg je weg vanaf het monument over de dijk. Ga bij het kruispunt **Maasdijk - Touwslagersbaan - Grootestraat** rechtdoor over de **Touwslagersbaan** tot je het dorp **Batenburg** uit bent. Volg vanaf daar knooppunt 70 - 71 - 72.

± 25,4 km
11

± 25,9 km
12

11. OUDE SINT VICTORKERK

De Joodse les en Miriam Spangenthal uit Amsterdam zaten in 1943 en 1944 ondergedoken in de protestantse Sint Victorkerk. Het echtpaar heeft Amsterdam ontvlucht en onderdak gevonden in deze kerk in Batenburg. De koster van de kerk, Hendrik van de Bovenkamp, en zijn vrouw Hermina zorgden voor eten en schone kleren. Les en Miriam sliepen op kerkbanken. In geval van nood konden ze terecht in een schuilplek onder de vloer van de kerk, die door Hendrik was gemaakt.

In oktober 1944, na de bevrijding van Batenburg, verliet het echtpaar Spangenthal na anderhalf jaar de kerk.

12. SCULPTUUR 'BIJNA RAMP'

Op 21 september 1944 steeg een 'short Stirling MK 4' op van het Britse vliegveld Fairford om in Oosterbeek de daar gelegerde 1st Airborne Divisie te bevoorraden. De dropping slaagde, maar op de terugweg werd het viermotor transportvliegtuig beschoten door een Duitse jager, die aanvankelijk voor een geallieerd vliegtuig was aangezien. Een noodlanding was onvermijdelijk. Batenburg zou door het brandend toestel worden getroffen als niet op het laatst toch nog een buiklanding op de Maas kon worden gemaakt. Dankzij snel optreden van circusmensen die in Batenburg verbleven, werden drie inzittenden gered. Conry Candler die tot de slachtoffers behoorde, ligt begraven op het Batenburgs kerkhof. In 2003 werd bij Dieden, aan de overkant van de Maas, het onderstel van het vliegtuig uit

Bij knooppunt 72 vind je het **Huis van Burgemeester Luske** > zie 13.

Vervolg vanaf knooppunt 72 je weg richting knooppunt 94 – 59 – 60 – 61 – 67. Tussen knooppunt 61 en knooppunt 67 kom je langs **Restaurant de Leurse Hof** > zie 14.

Vervolg je weg naar knooppunt 67 – 66 en 74.

Fiets vanaf knooppunt 74 in de richting van knooppunt 88. Wanneer je langs het water fietst op de **Meerdreef** kom je langs het **Laantje**. Sla hier linksaf.

Vervolg je weg rechtsaf over het **Laantje** langs de begraafplaats, richting de Kerk. Aan het eind kom je bij het **Monument**.

Aan het Laantje 4 ligt het oude **Klooster Tienakker** > zie 15.

± 31,4 km
13

± 41,2 km
14

± 46,9 km
15

de Maas gedreigd en behoed voor oud ijzerhandel. Uit dat onderstel werd dit monument samengesteld.

13. HUIS EN GEDENKPLAAT BURGEMEESTER LUSKE

Jacques J.C.M. Luske was de burgemeester van Bergharen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Luske protesteerde regelmatig tegen het Duitse gezag en hielp actief mee aan het beschermen van onderduikers. Tijdens een razzia werd er een aantal onderduikers opgepakt, die na martelingen toegaven dat Luske heeft bemiddeld bij het onderduiken.

Op 6 maart 1944 wordt Luske gearresteerd door de Duitsers. Uiteindelijk komt hij terecht in concentratiekamp Neuengamme bij Hamburg, waar hij op 27 december 1944 overlijdt. Luske is 43 jaar geworden.

Monument voor onderduikers en Burgemeester Luske op het voormalig gemeentehuis in Bergharen (zie 13)

14. LEURSE HOF

Tijdens operatie 'Market Garden' in 1944 was de Heerlijkheid van Leur een rustplaats voor de geallieerden. Een gedenkplaat in het restaurant herinnert nog steeds aan deze periode.

15. KLOOSTER TIENAKKER

Het hoofdkwartier van de Engelsen hier in Wijchen bevond zich in dit oude klooster. Het monument schetst het verhaal van de Zusters van Tienakker, die te maken kregen met de Duitse Wehrmacht, zieken van het Sint Jozefgesticht en vluchtelingen uit Nijmegen. Daarna werd het vanaf eind september 1944 het hoofdkwartier van de Engelsen. Ook koning George VI kwam langs om de manschappen een hart onder de riem te steken.

Vooraan de ingang van het Kloosterpark staat een monument met meer informatie. Het klooster is nu in particuliere handen.

Koning George met generaal Adair op het plein voor de kapel van Tienakker (zie 15)

Als je voor het **monument (15)** staat, bevindt zich aan de linkerkant de **Wijchense-Rooms-Katholieke Begraafplaats** waar je het **Gezamenlijk graf van de slachtoffers van het Bombardement op Nijmegen** > zie 16 en het **Monument Geallieerde Militairen** kunt vinden > zie 17.

Beide zijn gelegen op de begraafplaats in Wijchen, het vierde pad aan de rechterkant.

± 47,3 km

16

± 47,3 km

17

16. GEZAMENLIJK GRAF SLACHTOFFERS BOMBARDEMENT OP NIJMEGEN, BEGRAAFPLAATS WIJCHEN

Op de Rooms Katholieke Begraafplaats in Wijchen ligt een gezamenlijk graf van dertien burgerslachtoffers die om zijn gekomen tijdens het bombardement op Nijmegen, 22 februari 1944. Tijdens dit geallieerde bombardement zijn bijna 800 mensen om het leven gekomen en is een groot gedeelte van de binnenstad verwoest. Het merendeel van de dertien Wijchense slachtoffers zat in de bus op het Stationsplein, te wachten op het sein 'veilig' na het eerste luchtalarm.

Het gezamenlijk graf (zie 16)

17. MONUMENT GEALLIEERDE MILITAIREN, BEGRAAFPLAATS WIJCHEN

Tijdens de mobilisatie in 1939-1940 zijn dienstplichtige Nederlanders opgeroepen voor het front. Dit monument op de Katholieke Begraafplaats is ter nagedachteenis aan de Wijchenaren die zijn omgekomen op de Grebbeberg tijdens de meidagen van 1940. Van de zes namen die vermeld staan liggen er zeker vijf op het Nederlands Militair Ereveld Grebbeberg. Van één naam, G.W. Kloosterman is geen graflocatie bekend.

Beide zijn terug te vinden op de begraafplaats in Wijchen, het vierde pad aan de rechterkant.

Monument geallieerde militairen (zie 17)

Aan de voorzijde van de kerk staat het **Vredesmonument Wijchen > zie 18.**

Vervolg je weg links langs de kerk (water in je rug) en volg de markeringen naar knooppunt (88). Sla bij knooppunt (88) linksaf (richting (64)). Je komt na 500 meter bij het kruispunt met de **Kasteellaan** uit. Sla hier linksaf de **Kasteellaan** op. Aan de rechterkant zie je het start- en eindpunt van de route: **Kasteel Wijchen**.

± 47,5 km

18

18. VREDESMONUMENT WIJCHEN

‘Voor allen die hun leven gaven, voor vrede waar dan ook ter wereld.’ Zo luidt de tekst van dit monument dat gericht is op het leed van alle oorlogen. Dit monument is ter gelegenheid van de 40-jarige bevrijding van Wijchen ontworpen door Wijchenaar Henk Scheffer. Op zaterdag 8 september 1984 kwam de commissaris van de koningin van Gelderland, de heer De Bruijne, naar Wijchen om het herdenkingsmonument te onthullen. Bij het monument vinden herdenkingen plaats, waaronder de bevrijding van Wijchen en omgeving op 17 september.

Het monument is tevens bedoeld als waarschuwing tegen het opkomende fascisme en racisme. De witte betonnen zuil symboliseert ‘het goede’. De schilden, gemaakt van thermisch verzinkt staal, symboliseren het kwade. Het kwaad probeert het goede binnen te dringen, wil het vernietigen, maar wordt afgestoten omdat het uiteindelijk meer kracht heeft.

Het vredesmonument (zie 18)

EINDPUNT